

TÜDRUK, KELLEL OLI SALADUS

KADRI LEPP

TÜDRUK,
KELLEL OLI
SALADUS

PILDID JOONISTAS KADRI ILVES

Toimetanud Karin Kastehein
Kujundanud Villu Koskaru

ISBN 978-9949-85-253-6

Tekst © Kadri Lepp ja Tänapäev AS, 2017
Illustratsioonid © Kadri Ilves

www.tnp.ee

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

Mart jäi seisma ja kuulatas. Kõik tundus vaikne. Ta kuulis ainult omaenese südame meeletut kloppimist. Mart toetas selja vastu seinat ja kuulatas veel kord. Ei midagi.

„On see tõesti võimalik, et ta läks minema?” mõtles Mart palavikuliselt. Sein oli niiske ja jääkülm ning see jahutas natuke Mardi jooksmisest higist selga.

„Kuidas ma siia üldse sattusin?” ei suutnud Mart meenutada. Ta vaatas enda ümber ringi. Eespool sirgus pikk ja hämar koridor, mille seintest õhkus jäist külmust ning laest tilkus üksikuid veepiisku.

„Lapsed ei saa ju üksinda allveelaevas olla,” mõtles Mart. „Keegi peab mind siit välja aitama! Kuskil peab ju ometi väljapääs olema!”

Mart pingutas kõigest väest silmi. Koridor oli pikk ja pime, ent ometi tundus talle, justkui helendaks selle lõpus midagi. Mingi kummaline kuma paistis sealt ning Mart hakkas jooksuma. Mida lähemale ta jõudis, seda heledamaks see kuma muutus. Kuni korraga seisis ta hiigelsuure ümmarguse akna ees. Ta surus näo vastu klaasi ja jäi lummatult vaatama.

„Illuminaator,” sosistas ta aukartusega. Selles sõnas oli Mardi jaoks midagi müstilist. Olgugi et see tähendas lihtsalt ümmargust laevaakent ning selliseid oli Mart isaga maailma atlasest kordi ja kordi vaadanud. Nüüd aga seisis ta ise ühe

niisuguse ees ja ookeanist lahutas teda ainult natuke habrast klaasi. See oli nii vägev tunne, et Mart unustas korraks isegi põgenemise ja ning selle, kelle eest ta põgenes. See hetk ei kestnud aga kaua. Kusagilt ookeaniavarusest hakkas Mardi poole korruga mingi tume kogu lähenema. See muutus aina suuremaks ja suuremaks ning Mart tardus hirmust.

6 „Tuleb,” sosistas ta jubedusega ning hakkas taganema. Ta komistas ja kukkus niiskele koridoripõrandale, kuid veel enne kui ta selja pööras ja jooksmas hakkas, nägi ta, kuidas hiigelsuur, peaaegu majasuurune merekoletis tema poole sööstis, lõuad pärani ja silmad põlemas.

Mart tormas mööda pikka koridori, avas enda ees uksi, mida tema teada seal enne polnud, jooksis lõpututest treppidest üles ja alla... Aga seda kohutavat häält ta teadis. See jube ja kriipiv krigin jõudis Mardile nüüd aina lähemale, pannes külmajudinad mööda ta selga jooksmas.

„Söüb laeva ära,” vasardas ta peas. „Söüb laeva ära ja minu koos laevaga,” jõudis Mart veel mõelda, kui korruga seisis ta ukse ees, mis mitte kuidagi avaneda ei tahtnud. Mart sikutas nii, et sõrmenukid valged, aga uks ei liikunud millimeetritki.

„Tule nüüd ometi lahti!” hüüdis Mart ja kuulis, kuidas see kohutav kraapiv hääl talle aina lähemale jõudis. „Kraaps, kraaps,” kugistas jõletu mereelukas allveelaeva ning Mart mõistis, et kui ta siit ruttu minema ei saa, on ta kohe selle koletise kõhus. Just siis aga prantsatas uks lahti, Mart tormas edasi ning äkki oli põrand ta jalge alt kadunud. Mart muudkui kukkus ja kukkus, langes ja langes, ning koletise hammaste krigin jäi temast aina kaugemale ja kaugemale. Korruga potsatas ta millelegi pehmele. Ümberringi oli täielik vaikus ning Mart tegi silmad lahti.

Esiialgu ei seletanud silm suurt midagi. Mart püsis igaks juhuks liikumatult ja püüdis hingata nii tasa, kui suutis.

„Äkki ma olengi nüüd selle eluka kõhus?” jõudis ta juba mõelda, kui märkas korraga midagi kummaliselt tuttavat. See oli üks vägagi tuttav helendus ning Mart sai aru, et seekord pole tegu ei illuminaatori ega muu müstilise tegelasega. Ning kala kõhus ta ilmselgelt ka ei ole, kui just see mereelukas pole mingil salapärasel põhjusel vanaema ja vanaisa jõulukolmnurka alla neelanud. See ei tundunud Mardile aga eriti mõistlik ühe majasuuruse veekoletise kohta. Ja seepärast võis ta nüüd üsna rahulikult hingata. Paistis, et ta on ikka veel elus ja terve ja jõulukolmnurga järgi otsustades on ikka veel talvevaheaeg ning ta on endiselt maal vanaema ja vanaisa juures. Tal oli muidugi natuke kahju, et seegi unenägu oli jälle kõige põnevama koha pealt pooleli jäänud. Aga kaua polnud Mardil aega selle üle juurelda, sest oli midagi palju tähtsamat, mis tuli otsekohe välja selgitada.

Ta kargas voodist püsti ja tormas akna juurde. Mart seistas ja tõmbas siis ühe ropsuga kardinad eest. Ta põrnitses tükk aega aknast välja, nagu ei usuks oma silmi. Aga polnud parata, oma silmi tuli siiski uskuda, ning seepärast ohkas Mart sügavalt ja pettunult.

Vanaema ja vanaisa hoov oli täpselt sama porine nagu eelmisel õhtulgi. Isegi muru oli roheline. Kui mitte sama roheline nagu suvel, siis vähemasti selline nagu sügisel kindlasti. Ja kui poleks olnud seda küünlakolmnurka aknalaual, siis olekski võinud arvata, et on hoopiski sügis või kevad või miks ka mitte üks porine jaanipäev.

Tegelikult teadis Mart päris kindlalt, et jõulud on kohekohe käes. Et vanaema ja vanaisa köögis on jõulukuusk. Ja

mitte mingi tavaline, nagu vanaisa ütles. Vaid ikka oma metsa kuusk, millel olevat ka kohe hoopis teistsugune lõhn. Selles polnud Mart küll nii väga kindel, sest tema enda kodus linnas oli täitsa harilik turuplatsilt toodud kuusk ja selle lõhnal polnud ka häda midagi. Ja muidugi teadis Mart vägagi hästi, et jõulu-aeg tähendab ka jõuluvana ja kingitusi. Aga isegi see ei vähendanud tema pettumust. Õu oli porine. Ja niikaua kui pole lund, pole ka jõulud need päris õiged jõulud.

Seepärast tõmbas Mart kardinad kinni ja puges tagasi voodisse. Tundus, et selle porise ilmaga polegi midagi targemat peale hakata, kui tekk üle pea tõmmata ja edasi magada. Äkki kuulis ta aga midagi kummalist. See hääl oli nagu tuttav ja ei olnud ka. Kraaps-kraaps-kraaps, kostis just täpselt tema voodi kõrvalt seina seest.

„Kus ma seda kuulnud olen?“ jõudis Mart vaevalt mõelda, kui ta taipas. Muidugi! See oli ju seesama hääl tema allveelaeva unenäost! Toosama majasuurune merekoletis, kelle lõugade vahelt ta oli vaevu pääsenud. Selline elukas poleks aga kuidagi seina sisse ära mahtunud. Ometi oli seal päris kindlasti keegi ja hääle järgi otsustades oli ta üsna hea isuga. Mart ei suutnud kuidagi ära otsustada, kas peaks seda kummalist häält nüüd kartma või mitte, ja pidas seepärast paremaks end teki sisse kerida ja kööki minna. Ta avas vaikselt ukse ning hiilis teki lohisedes vanaisa juurde, kes parasjagu pliidi alla tuld tegi.

„Vanaisa, seinä sees on mingi tundmatu koletis,” sosistas Mart ning vanaisa pidi suurest ehmatuses endale puuhalu peaaegu varba peale pillama.

„Taevane arm, Mart. Kes siis vana inimest nüüd niimoodi hommikul vara ehmatab,” tõmbas vanaisa korraks käega läbi juuste. Aga paistis, et suuremat pahandust sellest siiski ei tule. Taadi suunurk tõmbus pisut muigvele, aga ta küsis siiski üsna tõsise näoga, et mis salapärase juhtumiga siis seekord tegu on. Mart võttis vanaisal käest kinni ja tõstis sõrme suule, et too ikka kindlasti aru saaks, et nüüd peab üsna vaikselt hiilima.

„Seal,” osutas Mart oma voodi kõrval olevale seinale, kui nad magamistuppa jõudsid. Vanaisa pani kõrva vastu tapeeti ja kuulatas. Ja ei pidanudki pikalt kannatama, kui seinä seest kostiski tuttav kraapimine.

Vanaisa aga ei teinudki eriti üllatunud nägu, pörutas hoopiski rusikaga umbes selle koha pihta, kus too kahtlane tege lane midagi krõmpsutas, ja hetkega valitses taas vaikus.

„Oh sind, linnameest, küll,” naeris ta Mardi pead sasides. „Pead meil ikka tihemini külas käima.”

Mart ei saanud aru, miks see vanaisale äkki nii palju nalja tegi. Kui aga selgus, et seinä ei söönudki mingi tundmatu koletis, vaid ilmselt kõige tavalisem hiir, oli Mart muidugi natuke pettunud, et see juhtum nii igavalt lahenes. Mart ei kaotanud aga lootust, et vaatamata sellele igavale hiirele ja veel igavamale ilmale võib ka sellest päevast veel asja saada. Seepärast otsustas ta kiiresti pudru ära süüa ja riided selga tõmmata. Kell kõögiseinal näitas juba peaaegu üksteist. Ning see tähendas, et on tagumine aeg naabripoiss Siimu poole minna.

Mis vanaemal ja vanaisal külas käimisesse puutus, siis selles asjas oli Mart vanaisaga täiesti ühel nõul. Ta oleks ise ka väga

hea meelega palju tihemini maal käinud. Eks Mardile oli muidugi alati seal meeldinud, aga eriti vahvaks läks asi möödunud suvest. Ja selles oli süüdi toosama naabripoiss Siim, kelle poole Mart end praegugi minema asutas.

Mart ei teadnud isegi, kuidas see täpselt sündis, aga äkki olid neist Siimuga väga suured sõbrad saanud. Kui Mart nende möödunudsuviste seikluste peale tagasi mõtles, et mäletanud ta kuidagi seda hetke, millal see täpselt juhtus. Ometi oli ta suvel tagasi linna jõudes üha enam kindel, et Siim on üks väga hea sõber. Ja mida päev edasi, seda enam näis Mardile, et isegi kõige parem sõber üldse. See oli huvitav. Varem olid ta sõbrad olnud ikka need, kellega ta lasteaias iga päev mängis või koos jalgpallitrennis käis. Nüüd oli aga parim sõber päris kaugel ja kokku saada õnnestus ainult nädalavahetustel või kui sattus olema koolivaheaeg. Nimelt olid nii Mart kui ka Siim sellest sügisest koolipoisid. Ning nagu koolilastel ikka, oli neil nüüdsest alates palju tähtsaid tegemisi ja ülesandeid. Seepärast oli ka maal käimine senisest keerulisem. See muutis Mardi mõni päev isegi päris nukraks. Ema arvas aga, et võib olla polegi nii paha teinekord kedagi igatseda.

„Mõttele, kui te Siimuga iga päev kohtuksite, äkki tüdineksite teineteisest hoopis ära,” lohutas ta Marti.

Mart ei suutnud aga kuidagi ette kujutada, kuidas võiks oma parimast sõbrast ära tüdineda. Ometi tuli tal leppida, et Siim elas maal ja tema linnas. Ning seepärast ootas Mart kannatamatult neid nädalavahetusi, mil isa oli nõus ta maale sõidutama. Siis oli poistel kõvasti tegemist ja rääkimist, kell liikus pöörase kiirusega ja poistel polnud aimugi, kas on öö või päev. Nii pidigi Mardi vanaema tal teinekord õhtuti Siimu pool järel käima, sest üks Siimu vanaema tahtvat ka lõpuks magama minna. Ja

tagasi linna jõudes hakkas Mart Siimult kohe kirja ootama. Kui Siimul mõnikord kirjutamisega kauem aega läks, kui Mart oodata jaksas, kirjutas ta ise mitu kirja jutti. Need polnud küll väga pikad kirjad ja enamasti seisis seal, et „Kuidas elad?” ja siis mõni naljakas asi, mis koolis oli juhtunud. Või midagi põnev, mis tunnis oli räägitud. Või vahel hoopiski mõni pilt.

12 Ükskord leppisid poisid kokku, et joonistavad mõlemad tervest oma klassist pildi ja siis saadavad selle teineteisele. Et siis on edaspidi kohe selge, millisest klassikaaslasest parasjagu jutt on, ja saab pildi pealt järele vaadata, milline ta välja näeb. See teeks asjad kindlasti palju lihtsamaks. Sest Mardi klassis õppis näiteks kaks Markust ja kaks Kevinit, kusjuures ühe Kevinini nimi kirjutati veel igrekiga. Nii oli Mardil Siimule kirjutades alati raske seletada, kas kehalise tunnis lõi palli väravasse see igrekiga Kevin või too teine. Pildi pealt oleks aga kohe hea järele vaadata, sest samadest nimedest hoolimata nägid kõik Mardi klassikaaslased muidugi üsna erinevad välja. Siimul polnud oma klassi ülesjoonistamise vastu midagi ja Mardi suureks üllatuseks oli tookord hoopiski Siimu kiri see, mis esimesena päralt jõudis. Nimelt selgus, et kui Mardil tuli oma klassipildile lisaks Kevinitele ja Markustele ja klassijuhatajale joonistada veel paarkümmend last, siis Siimu klassipildil oli lapsi kokku ainult seitse. Ja kui Mardile tundus alguses, et Siimul on lihtsalt pilt pooleli jäänud, siis selgus, et Siimu klassis ongi nii vähe lapsi. Ja mida aeg edasi, seda enam paistis, et Siimu ja Mardi koolid olidki väga erinevad.

Mart oli Siimu koolimaja maal käies näinud küll. See oli sealsamas alevis, kuhu sai vanaema ja vanaisa juurest bussiga sõita. Seal, kus oli lisaks koolimajale veel ka kirik, pood, pangaautomaat, apteek ning isegi üks takso. Kuigi kui Mart poleks

teadnud, et too maja seal alevis on koolimaja, siis polekski võinud seda pealtnäha kohe arvata. See oli niisugune üsna tavaline puust maja, kus oleks väga vabalt võinud elada ka mõni suurem perekond. Ja lapsi, nagu selgus, käis seal ainult nii palju, kui Mardi klassis ja paralleelklassides kokku. Mart ei saanud küll alguses aru, et mida need teised lapsed seal maal siis teevad, kui nad koolis ei käi. Tal oli justkui mõnest loetud raamatust meelde jäänud, et maalapsed käivad karjas, puhuvad vilepilli ja teevad igasugu muid talutöid. Siim ei osanud sellest karjas käimise ja vilepilli asjast küll eriti midagi arvata. Igal juhul ei teadnud ta kedagi sellist, kes selle pärast koolis ei peaks käima. Lihtsalt sealkandis polevatki rohkem lapsi. See oli Mardi meelest küll üsna kurb. Talle tundus, et mida rohkem lapsi, seda põnevam oli ka koolis. Ja seepärast oli Mardi arvates päris tore, et tema koolimaja on tohutu suur maja ja seal käib nii palju lapsi, et neid ei jõua vist keegi üle lugeda. Eriti palju tundus neid olevat näiteks suure vahetunni ajal, kui vahel pidi koridorides isegi üksteisest mööda trügima, sest muidu polnud ruumi edasi liikuda. Ja rääkima pidi ka hästi kõva häälega. Aga et Mardil oli nagunii kõva hääl ja vahel pidi õpetaja talle isegi ütleva, et võib ka natuke vaiksema häälega vastata, siis polnud Mardil sellest suurt midagi. Ja ta arvas, et võib-olla ongi parem, et Siim just sinna maakooli on sattunud. Sest Siim rääkis alati päris vaikse häälega ja Mardi koolis polekski võib-olla keegi kuulnud, mis tal öelda on. Pealegi paistis Siim oma kooliga rahul olevat. Ja siis polnudki Mardi meelest mõtet seda asja pikemalt arutada.

Kirjade kirjutamisest ja saamisest veelgi toredam oli Mardi meelest aga see, kui isa oli nõus teda mõnel nädalavahetusel maale sõidutama. Sügisel jäi Mart koguni terveks koolivaheajaks

vanaema-vanaisa juurde. Mart oleks muidugi hirmsasti tahtnud Siimu endale linna külla kutsuda. Ta oli juba mitu korda kutsunud ka. Aga Siim ütles selle peale ikka, et vanaema meelest on see üks väga suur ettevõtmine ja tema ei taha kuidagi kellelegi tüli teha. Mart ei saanud kuidagi aru, et mismoodi võiks Siimu linnatulek kellelegi tüli teha. Ja seepärast oli ta seda ka oma ema ja isaga mitu korda arutanud. Lõpuks otsustasid nad koos, et Mardi ema räägib ise Siimu vanaemaga ja ütleb talle, et ei Siim ega tema vanaema ei teeks neile mingil moel tüli. Pealegi on neil kodus üks täitsa vaba külalistetuba, juhul kui nad peaks tahtma ka ööseks jääda. Nii juhtuski, et kui Mardi ema oli kaks või isegi kolm korda Siimu vanaemale helistanud, saadi lõpuks kokkuleppele.

See kokkulepe tuligi Mardile meelde nüüd, kus ta parasjagu jopet selga tõmbas, et Siimu poole minna. Korraga käis nagu mingi särisev ärevusejutt läbi kõhu. Mart ei saanud üldse aru, kuidas ta sai nii tähtsa asja ära unustada. Ja miks ta oli kulutanud nii palju väärtuslikku aega mingisuguse seinas kröbistava hiire ja porise ilma peale mõtlemisele. Täna oli ju see erakordne päev, mil Siim ja tema vanaema sõidavad nende poole linna. Ja mitte ainult üheks päevaks, vaid kohe päris mitmeks. Ja et nende päevade hulka kuulus ka veel jõuluõhtu, siis tundus see Mardile nii uskumatu, et tal polnud enam aega mütsigi pähe tõmmata ega kindaid kätte panna. Tuli kiiresti Siimu poole joosta ja kindlaks teha, et tolle vanaema pole enne ärasõitu ometigi meelt muutnud. Mart võis aga kergemalt hingata. Kui Siim tema koputuse peale ukse avas, pakkis tema vanaema just parasjagu üht ilmatu suurt nahast kohvrit. Ning kuna inimesed tavaliselt hommikuti niisama asja ees teist taga kohvrit ei paki, siis võis arvata, et kõik läheb nii, nagu plaanitud.